

Profielwerkstuk

WesterborkPortretten

KAMP WESTERBORK is het verhaal van 102.000 keer één mens die werd vermoord: een vader, een moeder, een opa, een broer, een dochter, een vriend, een buurmeisje, een klasgenoot.

De *WesterborkPortretten* geven de slachtoffers een gezicht. Zo blijft de herinnering aan hen levend en worden zij niet vergeten: 102.000 mensen en hun verhalen. Veel slachtoffers hebben geen familie of nabestaanden die een portret kunnen maken. Daarom vragen we scholieren uit heel Nederland onderzoek te doen naar een Joodse inwoner uit hun eigen gemeente, die tijdens de Tweede Wereldoorlog werd vervolgd.

*Wil je voor je profielwerkstuk een WesterborkPortret maken?
Lees dan deze handleiding goed door.
Hierin vind je een aantal suggesties en tips.*

STAP 1

Het schrijven van een *WesterborkPortret* begint met het kiezen van een hoofdpersoon. Als je nog geen hoofdpersoon hebt, kan het Herinneringscentrum Kamp Westerbork iemand vinden die in jouw omgeving heeft gewoond. Ook heeft het Herinneringscentrum basisgegevens over jouw hoofdpersoon, zoals geboortedatum en -plaats, de datum van aankomst in kamp Westerbork en de dag waarop jouw hoofdpersoon werd vermoord.

Deze gegevens kun je aanvragen via info@kampwesterbork.nl t.a.v. *WesterborkPortretten*. Als tegenprestatie is het wel de bedoeling dat je het door jou geschreven portret opstuurt naar het Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Dit *WesterborkPortret* komt dan na controle op de website te staan.

STAP 2

Je weet inmiddels welk levensverhaal je gaat onderzoeken. Je onderzoeksvraag is bijvoorbeeld: Wie was Leo Meijer uit Zwijndrecht? Dit is een moeilijke vraag om te kunnen beantwoorden. Om het onderzoek beter te kunnen uitvoeren, is het daarom verstandig om je onderzoeksvraag op te splitsen in een aantal deelvragen. Door een antwoord te vinden op alle deelvragen, beantwoord je uiteindelijk je onderzoeksvraag.

Bijvoorbeeld **Je doet een onderzoek naar Leo Meijer**

Leo Meijer was negen jaar toen hij in Auschwitz werd vermoord:

- > Wanneer is Leo Meijer geboren?
- > Hoe heetten zijn ouders?
- > Had Leo broers en zussen?
- > Wat was het beroep van zijn vader en moeder?
- > Naar welke school is Leo Meijer geweest?
- > Was Leo lid van een (sport)vereniging?
- > Op welk adres heeft Leo gewoond?
- > Heeft de familie Meijer geprobeerd onder te duiken?
- > Wanneer werd Leo opgepakt?
- > Waar werd hij heen gebracht nadat hij was opgepakt?
- > In welk kamp in Nederland werd hij opgesloten?
- > Hoe lang is Leo in dat kamp geweest?
- > Wanneer werd Leo op transport gesteld?
- > Naar welk kamp werd Leo gedeporteerd?
- > Wanneer en op welke plaats werd Leo vermoord?
- > Is er een monument of gedenkteken dat herinnert aan Leo?
- > Zijn er nog buurtbewoners of klasgenootjes die zich Leo kunnen herinneren?

Zo zijn er veel vragen die gesteld kunnen worden. Probeer niet alleen feiten te achterhalen, maar verzamel waar mogelijk ook anekdotes of verhalen die het portret persoonlijk maken.

STAP 3

Opbouw van je onderzoek:

Als je eenmaal je hoofdpersoon gekozen hebt, kun je een plan van aanpak opstellen. Dit bestaat uit een onderzoeksplan en een tijdsplan. In het onderzoeksplan zet je je onderzoeksvraag, je deelvragen en je onderzoeksmethode op een rij. Je geeft aan welke stappen je moet ondernemen om je onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden. In een tijdsplan geef je aan hoeveel tijd je voor de verschillende stappen nodig denkt te hebben. Wanneer je het onderzoek met meerdere personen uitvoert, neem je in het plan van aanpak ook een taakverdeling op.

STAP 4

Een manier om informatie over je hoofdpersoon te vinden, is het uitvoeren van literatuuronderzoek. Hierbij probeer je in boeken, tijdschriften en kranten de informatie te vinden waarmee je je vragen kunt beantwoorden. In de bibliotheek kun je boeken en artikelen zoeken die ingaan op de geschiedenis van de Joodse gemeenschap of de Tweede Wereldoorlog in jouw woonplaats.

Op internet kun je natuurlijk ook veel informatie vinden. Op de website www.joodsmonument.nl vind je bijvoorbeeld informatie over alle Joodse slachtoffers die vanuit Nederland zijn gedeporteerd. Een goed startpunt voor je onderzoek. Internet kan dus een goede bron zijn, maar door alleen internet te gebruiken, blijft je informatie wel behoorlijk beperkt. Probeer ook altijd te controleren of de informatie die je op internet vindt juist is.

NAAM

Anne Frank

GEBOORTEDATUM

12 juni 1929

GEBOORTEPLAATS

Frankfurt am Main

STAP 5

In bijna ieder gemeentearchief is informatie te vinden over de Jodenvervolging. Veel van de anti-Joodse maatregelen zijn vastgelegd: lijsten met de namen van mensen die bij een razzia werden opgepakt, de aanmeldingsplicht voor Joodse inwoners, enz. enz. Neem telefonisch of per e-mail contact op met het gemeentearchief in jouw woonplaats en vraag of deze documenten bewaard zijn gebleven en of je deze kunt inzien. Vervolgens kun je een afspraak maken voor een bezoek aan het gemeentearchief.

Naast literatuuronderzoek en archiefonderzoek kun je ook op andere manieren antwoord op je vragen proberen te krijgen. Bijvoorbeeld door het afnemen van interviews. Neem contact op met de plaatselijke krant of het huis-aan-huis blad en vertel over jouw onderzoek. Misschien willen zij een artikel hieraan wijden en kunnen familieleden, vrienden, burens of klasgenoten van jouw hoofdpersoon reageren op je oproep. Op welk adres heeft jouw hoofdpersoon gewoond? Staat dit huis er nog? Eventueel kun je een foto maken van deze woning.

STAP 6

Gebruik je onderzoeksvraag en je deelvragen als uitgangspunt voor het schrijven van je portret. Op de website van de *WesterborkPortretten* vind je veel voorbeelden van portretten. Het is goed om er een aantal te lezen voordat je zelf begint met schrijven. Wanneer je je goed voorbereid hebt, kun je aan het schrijven van het portret beginnen. Probeer zo duidelijk mogelijk in je eigen woorden het leven van je hoofdpersoon te beschrijven. Wanneer je portret gereed is, kun je het samen met de afbeeldingen die je verzameld hebt opsturen naar info@kampwesterbork.nl onder vermelding van *WesterborkPortretten*.

STAP 7

Alle *WesterborkPortretten* worden op www.kampwesterbork.nl geplaatst. Voordat jouw portret online komt, wordt het nagekeken op eventuele historische- of spelfouten. Als het resultaat van jouw onderzoek langer is dan 250 woorden, moet je er rekening mee houden dat het ingekort wordt. Het door jouw geschreven portret wordt bewaard in het archief van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork.

Veel succes met het schrijven van een *WesterborkPortret*

NAAM

Settela Steinbach

GEBORTE DATUM

23 december 1934

GEBORTE PLAATS

Born

De volgende tips kunnen je nog wat verder op weg helpen

- TIP 1** ➤➤ Jouw hoofdpersoon werd tijdens de oorlog als Jood vervolgd. Hij of zij werd slachtoffer van de anti-Joodse maatregelen die tussen 1940 en 1945 in Nederland werden ingevoerd, zoals het dragen van de Jodenster of het niet meer naar school mogen. Verzamel ook informatie over deze maatregelen, want ze hebben een grote invloed gehad op het leven van jouw hoofdpersoon.
- TIP 2** ➤➤ Vaak wordt in de basisgegevens van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork de naam van het kamp genoemd waar jouw hoofdpersoon werd opgesloten: kamp Westerbork, kamp Vught of kamp Amersfoort. De informatie over het dagelijks leven in het kamp kun je verwerken in je portret. Wanneer je voldoende tijd hebt is het goed om deze plek ook zelf te bezoeken, om zo een beter beeld te krijgen. Misschien hebben de medewerkers daar nog goede tips voor je of kunnen ze je helpen met vragen waar je niet uitkomt.
- TIP 3** ➤➤ Niet alle vragen over jouw hoofdpersoon zijn te beantwoorden. In je portret kun je aangeven dat je het antwoord op een vraag gezocht hebt, maar geen informatie hebt kunnen vinden.
- TIP 4** ➤➤ Op de volgende websites kun je informatie vinden, die je helpt bij je onderzoek:

CONCENTRATIE- EN Vernietigingskampen

www.auschwitz.nl
www.stichtingsobibor.nl
www.mauthausen.nl
www.ravensbruck.nl

DOORVOERKAMPEN IN NEDERLAND

www.kampwesterbork.nl
www.kampvught.nl
www.kampamersfoort.nl

JOODS LEVEN IN NEDERLAND

www.jhm.nl
www.joodsmonument.nl

JODENVERVOLGING

www.kampwesterbork.nl
www.auschwitz.nl
www.13indeoorlog.nl
www.annefrankhuis.nl
www.hollandscheschouwborg.nl
www.yadvashem.org
www.tweedewereldoorlog.nl
www.joodsewerkkampen.nl
www.steunpuntgast sprekers.nl

MONUMENTEN

www.4en5mei.nl/oorlogsmonumenten.nl